STAATKUNDIGE GESCHIEDENIS VAN CURAÇAO.
(De Curaçaosche begrooting voor 1940)

I

DOOR

B. DE GAAY FORTMAN

Onder wel zeer bijzondere omstandigheden moet ik mij ditmaal aan mijn jaarlijksch overzicht zetten. Het zittingsjaar loopt tot 2 April 1940, en wel heeft de Curaçaosche mail tot die van einde Maart ons bereikt, maar de notulen van de Staten waren weer hopeloos ten achter geraakt, zoodat de laatste, hier te lande beschikbaar, zijn die van 14 December 1939, terwijl de ontvangen Publicatiebladen niet verder loopen dan tot 15 Februari 1940. De welwillende lezer moge hiermee rekening houden.

Een groot deel van den wetgevenden arbeid is buiten de volksvertegenwoordiging om gegaan. De gouverneur heeft na het uitbreken van den oorlog in Europa in ruime mate gebruik gemaakt van de bevoegdheid, hem in art. 32 der Curaçaosche staatsregeling verleend, om in dringende omstandigheden — buiten het geval van oorlog of opstand — voor geheel Curaçao of gedeelten daarvan regelingen te treffen, die anders bij wet, algemeene maatregel van bestuur of landsverordening getroffen zouden moeten worden.

Tegen 4 September 1939 heeft de gouverneur de Staten in buitengewone vergadering bijeengeroepen en hen toegesproken. Na een uiteenzetting van de genomen maatregelen deelde de gouverneur mee, dat in de toekomst zeer persoonlijke en geldelijke offers zouden gevraagd worden. Gewezen werd daarbij op de oproeping van dienstplichtigen en op de eischen van luchtbescherming, opvordering en voedselvoorziening. Met een antwoord van den voorzitter, waarin medewerking werd toegezegd, liep deze vergadering af.

Er waren toen reeds enkele besluiten van den gouverneur genomen en in groote snelheid volgden zij elkaar op. Ik laat de voornaamste hier volgen.

Pb. 1939, no. 71. Besluit van 30 Augustus 1939 tot regeling van de oproeping in werkelijken dienst in Curaçao van de zich daar bevindende reserve- en gewone dienstplichtigen der landmacht;

no. 72. Besluit van 30 Augustus 1939, betreffende de vordering van goederen ten behoeve van de volkshuishouding en landsverdediging;

no. 76. Beschikking van 1 September 1939 tot instelling van een bureau voor voedselvoorziening in Curaçao, waarvan de Directeur van het departement van Accountantsdienst, Sociale en Economische zaken het hoofd werd;

no. 80. Besluit van 2 September 1939 met een verbod van uitvoer van levensmiddelen, grondstoffen van levensmiddelen en huishoudelijke artikelen;

no. 81. Besluit van 2 September 1939 met regelen betreffende de bevoegdheid van den gouverneur om in geval van een Europeeschen oorlog of oorlogsdreiging tot de inrichting van kampen voor opvarenden van schepen van vreemde nationaliteit over te gaan;

no. 82. Besluit van 2 September 1939 met maatregelen tot handhaving van art. 3 der verordening op aanleg, exploitatie en gebruik van telegrafen en telefonen;

no. 83. Besluit van 3 September 1939 met een verbod van uitvoer van gouden munten en goud-munt-materiaal;

no. 90. Besluit van 11 September 1939, bevattende een aanvulling op de verordening van 6 October 1930 (Stb. 1930 no. 72) betreffende het toezicht op de bewegingen van vaartuigen in de havens, baaien en territoriale wateren van Curaçao;

no. 91. Besluit van 11 September 1939 met een verbod voor zeilvaartuigen van vreemde nationaliteit om zich zonder schriftelijke vergunning van den havenmeester of gezaghebber in de baaien en territoriale wateren van Curaçao op te houden;

no. 97. Besluit van 26 September 1939 met bepalingen betreffende de bescherming van de bevolking tegen luchtaanvallen. Twee maanden vroeger had de gouverneur een ontwerp-landsverordening van ruimer strekking ingediend. Toen de behandeling daarvan werd achterhaald door den oorlog, maakte de gouverneur overeenkomstig een wenk der Staten gebruik van zijn bevoegdheid om ex art. 32 der Staatsregeling deze zaak te regelen.

no. 98. Besluit van 26 September 1939 tot instelling van een luchtbeschermingsdienst op Curaçao en Aruba;

no. 115. Besluit van 20 October 1939, bevattende een regeling om de aanwezige of te verwachten voorraden van levensmiddelen,

grondstoffen daarvan, huishoudelijke artikelen en andere goederen, voor de volkshuishouding van belang, te leeren kennen;

no. 120. Besluit van 26 October 1939 met een regeling ter beteugeling van woninghuren, waarbij voor Curaçao en Aruba huurcommissies werden ingesteld;

nrs. 122 en 123. Beschikkingen tot uitvoering van de zeeschepen-vorderingswet 1939 en van de Wet behoud scheepsruimte 1939;

no. 139. Besluit van 8 December 1939, regelende de bevoegdheid van den gouverneur om ter bescherming van de algemeene veiligheid rechthebbenden op wegen, wateren, terreinen en gebouwen te verplichten te gedoogen, dat deze goederen worden betreden en militair bezet;

Pb. 1940 no. 9. Dienstentoezicht-Regeling 1940, regelende een bijzonder toezicht op het gebruik van vervoer-, post-, telegraaf- en telefoondiensten ter verzekering van de openbare rust en orde en ter beveiliging van de belangen van den Staat.

Afzonderlijke vermelding van aanvullingen, wijzigingen en uitvoeringsvoorschriften van deze maatregelen blijve achterwege.

Voor zoover deze besluiten van den gouverneur, als gezegd, ex art. 32 genomen waren, vereischten zij bekrachtiging bij landsverordening (algemeene maatregel van bestuur of wet). De gouverneur had dit in zijn rede op 4 September ook in uitzicht gesteld, maar blijkbaar ging het den Staten niet snel genoeg, want reeds 28 September richtten zij een brief aan den gouverneur om hierop aan te dringen. Bij dezelfde gelegenheid opperden de Staten de vraag, of de bevoegdheid van den gouverneur wel ver genoeg ging, en of aanvulling van de Curaçaosche staatsregeling niet noodig was. Zagen de Staten hierbij art. 31 over het hoofd, dat den gouverneur opdraagt in geval van oorlog of opstand alle maatregelen te nemen, die hij in het belang van den Staat en van Curaçao door den nood geboden acht? en het negende hoofdstuk „Van de gewapende macht”, waarop ik nog terugkom? De gouverneur heeft in ieder geval van instemming met de vrees der Staten geen blijk gegeven. Geleidelijk is de gouverneur ertoe overgegaan verordeningen tot bekrachtiging zijner regelingen aan de Staten voor te dragen. Tot moeilijkheden heeft dit, voor zoover de gegevens mij ter beschikking staan, niet geleid. Dit was ook het geval met het genoemde uitvoerverbod van goud en gouden muntmateriaal (dit laatste lijkt mij juister dan goudmuntmateriaal en goud-muntmateriaal, welke beide lezingen men in de officieele stukken vindt). Dit besluit van den gouverneur berustte niet op art. 32 der Staatsregeling, maar op de verorde-

ning van 16 Februari 1939 tot regeling van den uitvoer van gouden munt en goud-muntmateriaal, die ook de eisch van bekrachtiging van het besluit bij landsverordening stelt.

Sommige onderwerpen werden rechtstreeks als ontwerp-landsverordening aanhangig gemaakt. Zoo de regeling van de verlenging der verloven van in Europa vertoevende burgerlijke ambtenaren, die tengevolge van den oorlogstoestand aldaar niet tijdig naar Curaçao kunnen terugkeeren (Pb. 1939 no. 134). De Staten hadden begrijpelijkerwijs hiertegen geen bezwaren. De wensch, in het voorloopig verslag geuit, dat spoedig weer tot verstrekking van nieuwe verloven zou worden overgegaan, heeft de gouverneur afgewezen met een beroep op de toeneming der werkzaamheden. In dit verband moet ook vermeld de landsverordening tot instelling van een fonds voor bestrijding van uitgaven, rechtstreeks verband houdende met de buitengewone tijdsomstandigheden, voorzover deze uitgaven niet uit de gewone middelen kunnen worden bestreden. Bij ontwerp werd voorgesteld van het batig saldo van den dienst 1939, op ruim 1 miljoen geraamd, een rond bedrag van f 1.000.000.— te storten in een fonds, jaarlijks op de begrotingen aan te vullen. De Staten hebben nog een poging gedaan om aan zulk een fonds ruimer strekking te geven met verwijzing naar de vroeger gedachte welvaarts- en bouwfondsen, doch de gouverneur heeft dit verworpen, als in strijd met de comptabiliteitsvoorschriften.

Het is nog niet te zeggen, of zonder tegenstand van de zijde der Staten het op 17 Januari 1940 ingediende ontwerp is tot stand gekomen, dat maatregelen in het vooruitzicht stelt om den invoer van goederen te verbieden of te regelen. Reeds in October 1939 hadden de Staten zich tot den gouverneur gewend met de mededeeling, dat zij, prijsregeling aanvaardende, maatregelen tegen vrije invoer, vervoer, verhandelen en in voorraad houden van goederen in strijd met het belang van Curaçao achtten, behoudens de bepaling van minimum voorraden. Het doel van het ontwerp was te voorkomen, dat zij, die aan noodzakelijke voorraadvorming hadden meegewerkt, bij eindelijke liquidatie schade zouden lijden.

De Staten, die aldus voor een goed deel achter de feiten moesten aankomen, gaven meermalen blijk ook zelf de moeilijkheden onder de oogen te zien. Zoo vroegen zij bij brieven, in hun vergadering van 19 October 1939 vastgesteld, aan den gouverneur: zullen de begrotingen van 1939 en 1940 niet gewijzigd moeten worden en wat zal er met de dan vrijkomende gelden

gebeuren? Welke plannen bestaan er naar aanleiding van de stijging van levensmiddelenprijzen, huishuren en vrachten?

Met bekwamen spoed heeft de gouverneur geantwoord. Op de begrooting van 1939 zouden ruim f 250.000.— en op die van 1940 f 700.000.— vrijkomen wegens voorloopig af te voeren posten. Over de besteding dezer gelden gaf de gouverneur te recht geen uitsluitel, opmerkende, dat ook rekening zou moeten worden gehouden met wijzigingen in de inkomsten en in de uitgaven voor de overige posten. Op de andere vragen kregen de Staten geen beslissend antwoord behoudens een verwijzing naar de inmiddels afgekomen regeling in zake huurverhoogingen en de mededeeling, dat het bestuur afwijzend stond tegenover het opslaan van voorraden om prijsregelend op te treden.

Onder de voorgenomen maatregelen, waarvan niet bekend is, welke ontvangst zij in de Staten genoten hebben, en of en in hoeverre zij het Publicatieblad bereikt hebben, dient genoemd te worden het ontwerp: „Schutterij-landsverordening 1940”. Dit ontwerp vindt zijn grondslag in art. 155 der Curaçaosche staatsregeling, dat alle weerbare inwoners van Curaçao verplicht mee te werken tot de landsverdediging en bewaking der inwendige rust. Over dit ontwerp en de afwijzende houding daartegenover in de Curaçaosche pers heb ik in de Mei-kroniek geschreven. Op de ontvangst en behandeling in de Staten hoop ik later te kunnen komen.

Er zal in het vervolg nog wel een en ander te zeggen zijn over Curaçao onder den Europeeschen oorlog, die zich in Mei, het nieuwe zittingsjaar dus, tot Nederland en de overzeesche deelen van het Koninkrijk uitbreidde — thans vraagt eerst de normale parlementaire arbeid onze aandacht.

Allereerst vermeld ik een aantal wettelijke maatregelen, waaromtrent den Staten advies gevraagd werd ingevolge de bepalingen der Staatsregeling, welk advies telkens luidde, dat de ontwerpen den Staten geen aanleiding tot opmerkingen gaven:

- a. betreffende de Militaire Willems-Orde.
- b. Unieverdrag betreffende bescherming van den industrieelen eigendom.
- c. Wijziging van de Marine-Scheepsongevallenwet.
- d. Verdrag tot bevordering van de internationale verspreiding van films met een opvoedkundig karakter.
- e. Verdrag tot vaststelling van eenige eenvormige bepalingen inzake conservatoir beslag op luchtvaartuigen.
- f. „Toelatingsbesluit vreemde militaire luchtvaartuigen, Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao”.

Over een dergelijk ontwerp hebben de Staten een advies uitgebracht, waarbij hunnerzijds wijzigingen zijn voorgesteld. Dit betreft het gebiedend voorschrijven van het ontslag der leden van het Hof van justitie in de gevallen, waarin dit tevoren slechts mogelijk was, nl. bij het bereiken van den 60-jarigen leeftijd, bij ongeschiktheid wegens aanhoudende ziels- of lichaamsziekten of ouderdomsgebreken, bij curateele en bij wangedrag, onzedelijkheid of grove achteloosheid in de waarneming van hun ambt. De Staten wilden slechts de mogelijkheid van ontslag handhaven bij ongeschiktheid, wangedrag enz., omdat in een kleine gemeenschap eerder geruchten en verdachtmakingen ontstaan, een weinig overtuigend argument, daar uitdrukkelijk wordt gezegd, dat de genoemde toestanden moeten *gebleken* zijn.

Op het gebied der belastingwetgeving is heel wat te doen geweest.

Vooreerst is tot stand gekomen een wijziging van de verordening tot het heffen van een hondenbelasting en tot tegengaan van den overlast van honden op straten en wegen. Dat laatste is met de overlast van kippen een onderwerp, waarvoor de Koloniale raad en de Staten meer dan eens een belangstelling hebben getoond, onevenredig groot met de beteekenis van het onderwerp. Inderdaad hebben nu de Staten kans gezien het ontwerp in hun zin ruimschoots te wijzigen en het bestuursvoorstel op meer dan één punt van zijn wezenlijken inhoud te berooven. De procureur-generaal bij het Hof van justitie, mr. Van der Laan, die voor het eerst als bestuursgemachtigde aanwezig was, heeft blijk gegeven van groote meegaandheid om ten minste nog iets in veilige haven te brengen.

Tal van nieuwe ontwerpen zijn ingediend. In de eerste plaats een ontwerp-landsverordening op de invoerrechten, ofschoon eind November ingediend, euphemistisch met het jaartal 1939 voorzien. Bedoeld is de Algemeene Verordening I.U. en D. 1908 te splitsen in voorschriften van douanetechnischen aard en in een tariefverordening met de bepalingen der rechtenheffing. Deze laatste is aan de orde in het genoemde ontwerp, dat hoofdzakelijk verbeteringen van redactie en van wetsuitlegging bevat, maar tevens de berechting van geschillen niet meer aan den fiscus, die partij is, laat, doch deze brengt bij den Raad van beroep voor belastingzaken. Voorts zal de heffing der rechten zich voortaan niet meer naar fob-prijzen maar naar cif-prijzen richten. Dit zal stijging van de opbrengst der heffing meebrengen, die voor een groot deel wordt opgevangen door verlaging van de heffing van

naar gewicht belaste goederen en van bier. De aanvankelijke ontvangst van dit ontwerp in de Staten is niet ongunstig.

Niet verder dan tot het Voorloopig verslag heeft het ook gebracht een ontwerp van landsverordening op de inkomstenbelasting. De gouverneur heeft de in het zittingsjaar 1938/9 ingediende reeks belastingontwerpen ingetrokken en geleidelijk vervangen door zelfstandige ontwerpen. Daartoe behoort allereerst dat op de inkomstenbelasting. Een technische herziening noemt de gouverneur het ontwerp. Het draagkrachtbeginsel is gehandhaafd, wat meebracht, dat de rechtspersonen uit het ontwerp verdwenen zijn. Naast de in het gebiedsdeel woonachtige personen zijn elders wonenden onder de belasting gebracht, voor zoover deze uit bronnen in het gebiedsdeel opbrengsten genieten. Op de onderdeelen van het ontwerp ga ik nog niet in. De Staten vinden het onjuist, dat deze technische herziening zwaarder druk zal meebrengen, met name door de storningen in spaarfondsen en de renten daarvan onder de belasting te brengen.

Eén dag vóór de dagteekening van dit verslag, waarin bij herhaling werd uitgesproken de wensch om de gebruiksbelasting af te schaffen, heeft de gouverneur een ontwerp tot wijziging der desbetreffende verordening ingediend, in hoofdzaak de redactie betreffende, waaruit in ieder geval blijkt, dat de gouverneur niet voornemens is deze belasting af te schaffen. De opbrengst is geleidelijk tot boven de f 100.000.— gestegen, een bedrag, dat het bestuur wel niet zal willen missen.

Nieuw is het ontwerp eener winstbelasting, geheven van rechtspersonen, zoo binnen als buiten Curaçao gevestigd, de laatste, voor zoover de winst wordt verkregen uit daarbinnen uitgeoefende bedrijven, daarbinnen gelegen onroerende zaken of door hypotheek op zoodanige goederen verzekerde, buiten bedrijf gebezigde, schuldvorderingen. Onder winst wordt verstaan de som der voordeelen, zuiver verkregen uit bedrijf of uit buiten bedrijf gebezigd kapitaal. In hun algemeene beschouwingen (die ontbreken in de memorie van toelichting) maken de Staten een paar eigenaardige opmerkingen: aangedrongen wordt op overneming van eenige artikelen uit de Ned. Indische ordonnantie op de vennootschapsbelasting 1925, die tot voorbeeld zou hebben gediend; verder werd algemeen gevraagd gelijkkluidendheid met de wet, die voor het moederland ontworpen is, en zelfs intrekking van deze regeling, ingeval die in Nederland niet tot stand mocht komen. Vreemde wenschen, waarvoor geen redenen opgegeven

worden. De Staten op de spits voor de meest volstreckte handhaving van het concordantiebeginsel!?

Ter versterking van 's Lands kas zijn eenige ontwerpen ingediend, die weinig enthousiast ontvangen zijn. „Algemeen werd weinig gevoeld voor belastingverhooging” heet het in het Voorloopig verslag op het ontwerp tot heffing van 100 % op het bijzonder invoerrecht op benzine. De afdeelingen waren van meening, dat het inkomen, „niet zwaarder belast mag worden”, zegt het Voorloopig verslag op het ontwerp, waarbij een heffing van 25 % op de inkomstenbelasting 1941 wordt voorgesteld. Bij dit laatste ontwerp en dat tot heffing van 25 procenten op de nog slechts ontworpen nieuwe winstbelasting heeft de gouverneur met name de uitgaven voor de landsverdediging genoemd als meebrengende de behoefte van versterking van 's Lands middelen. In dit verband dient genoemd te worden de verordening tot tijdelijke (tot 1942) afschaffing van de invoerrechten op de bovenwindsche eilanden, met tweërlei strekking, vestiging van nieuwe vakken van volkswelvaart en tegemoetkoming van de bevolking in de kosten van levensonderhoud.

Buiten het gebied der belastingwetgeving zijn eenige wettelijke maatregelen tot stand gekomen. Het zou wel wonder zijn, als daarbij niet weer eens een wijziging van de winkelsluitingsverordening zou zijn. De strekking van het al van het vorige zittingsjaar afkomstige ontwerp was verkorting van den werktijd door den openingstijd van winkels op 7 uur en het sluitingsuur op 19 uur te bepalen met algeheele zondagssluiting, alles behoudens vrijstellingen met het oog op het vreemdelingenverkeer, en uitbreiding van de Zondagsregeling met 4 dagen: de verjaardagen van prinses Juliana en prins Bernhard, Maria Hemelvaart en Allerheiligen. Op dit laatste heb ik reeds gewezen in eenige Kronieken in dit tijdschrift (jg. 1939/40, blz. 253 en 366). De openbare behandeling leek eindeloos. De een wilde een uur, een ander een half uur eerder uitscheiden, terwijl een derde later wilde beginnen. Ten slotte is een sluitingsuur uit de bus gekomen van half zeven 's avonds. Aan de beraadslagingen hebben vooral de heeren mr. Da Costa Gomez en de voorzitter deelgenomen. Met aandrang is gevraagd om een werkelijke werktijdenregeling en een vacantieregeling. Een motie in dien geest ten behoeve van kantoor- en winkelbedienden is aangenomen, nadat deze verzacht was tot een verzoek om inlichtingen. Zeer spoedig is de gouverneur met een ontwerp „werktijdenregeling” voor winkelpersoneel gekomen, waarbij een arbeidsdag van 10 uur en een

werkweek van 55 uur (5½ dag) werd voorgesteld. Een dergelijke regeling voor kantoorpersoneel is in uitzicht gesteld.

Ten slotte een derde ontwerp op dit gebied, het zooveelste tot wijziging van de winkelsluitingsverordening, om de verkoop van verse bloemen en versch fruit onder de uitzonderingsbepalingen op te nemen.

Op het gebied van de sociale zorg ligt de instelling van een schoolartsdienst en een ontwerp tot wijziging van de „ziekte-regeling 1936”, o.a. bedoelende althans voorloopig dienstboden en landarbeiders van de regeling uit te sluiten.

De verleden jaar vermelde bepalingen tot verbod van arbeid van kinderen beneden 13 jaar zijn zonder veel belangstelling van de zijde der Staten tot stand gekomen. Desgevraagd heeft de gouverneur gewezen op klachten van de zijde van het onderwijzend personeel over laatkomers, die arbeid hebben moeten verrichten, op misstanden bij het houtgaren op Bonaire en bij het lossen van schepen op de bovenwindsche eilanden.

Een ontwerp-verordening op het arbeidscontract, in dit zittingsjaar ingediend, zal eerlang in dit tijdschrift afzonderlijk besproken worden.

Tot geen debat heeft aanleiding gegeven het bestuursvoorstel tot wijziging van het reglement voor de Curaçaosche bank om het mogelijk te maken haar kapitaal en reservefonds te beleggen. De heer Bichon van IJsselmonde had twee vragen bij de openbare behandeling, maar aangezien het Voorloopig verslag had meegedeeld, dat niemand bedenking had, was er geen bestuursgemachtigde, die antwoord kon geven. Dan moet U in zoo'n geval maar van tevoren laten weten, dat U wat te zeggen of te vragen hebt, meende de voorzitter, maar daartegen hadden twee juristen in de vergadering staatsrechtelijke bezwaren; zij zeiden niet welke deze waren.

Is verleden jaar meegedeeld, dat de gouverneur aanvankelijk afwijzend stond tegenover de wettelijke geoorloofdheid van toekenning van presentiegeld aan statenleden — nadere overweging heeft de gouverneur en van de wenschelijkheid en van de toelaatbaarheid overtuigd. Vijf gulden krijgen de heeren per vergadering, daar tegenover 8 voorstemmers de leden Bichon van IJsselmonde, Capriles, Desertine, Maal en Winkel in de minderheid bleven.

Het is waarschijnlijk, dat nu eindelijk ook gereedgekomen is de reorganisatie der Kamers van koophandel en nijverheid, die eenige jaren op het program gestaan heeft. Naar aanleiding

van het Voorloopig verslag heeft de gouverneur o.a. ten aanzien van de samenstelling der Kamers eenige wijzigingen voorgedragen. Belanghebbenden uit klein- en grootbedrijf zullen hun eigen vertegenwoordigers kiezen, die *te zamen* de Kamers zullen uitmaken. Het op 11 Augustus '39 gedagteekende eindverslag had nog wel veel te vragen, maar bepaalde bezwaren waren er niet meer. Een stijlbloempje uit dit verslag: „De hoofdzin is in het enkelvoud gesteld; de bijzin echter in het meervoud. Dit is gemakkelijk te repareeren”. Vooral geen Nederlandsch, hoor!

In het zittingsjaar 1933/4 is veel te doen geweest over een ontwerp, dat o.a. het Curaçaosch examen voor geneeskundige wilde afschaffen. Deerlijk gehavend is het ontwerp wet geworden (zie jg. 1935/6 blz. 141) en het is te verwachten, dat een nu ingediend ontwerp tot afschaffing van het tandartsenexamen niet zoo voetstoots het Publicatieblad zal bereiken, vooral omdat tevens wordt voorgesteld buitenlandsche diploma's niet te aanvaarden. Technisch is dit ontwerp een monstrum, voorgesteld wordt een tweetal artikelen der bestaande verordening te doen vervallen, behalve ten aanzien van een bepaalde groep van personen voor zekeren tijd, en dan worden die artikelen maar meteen uit de nummering weggenomen. Het Voorloopig verslag zegt, dat geen der leden het voorstel kan aanvaarden, en den gouverneur wordt in overweging gegeven het ontwerp terug te nemen. Noch voor de afschaffing van het examen noch voor de afschaffing der buitenlandsche diploma's wordt eenige reden aanwezig geacht.

Volledigheidshalve vermeld ik nog een ontwerp tot wijziging van de Algemeene politiekeur, dat de verkeersongevallen wil beperken door voor bus- en huurauto's-chauffeurs den minimumleeftijd van 21 op 25 jaar te stellen, ook in de hoop, dat dan het aantal autobussen zal verminderen. Voorts een ontwerp-wegenverkeersverordening naar het voorbeeld van de Nederlandsche Wegenverkeerswet en een ontwerp tot wijziging van het wetboek van rechtsvordering om het beslag op luchtvaartuigen mogelijk te maken.

Ik stel mij voor, dat nog heel wat in een aanvullend overzicht nader zal moeten worden besproken. Het nu meegedeelde gaf tot weinig, althans tot weinig belangwekkende gedachtenwisseling aanleiding.

Nog op eenige onderwerpen, in de Staten behandeld, moet ik wijzen.

In de laatste vergadering van het vorige zittingsjaar was in-

gekomen een verzoekschrift van de Protestantsche vereeniging „Apstolic Faith” op Aruba, steun verzoekende voor haar godsdienstoefeningen. Het schijnt, dat geldelijke steun bedoeld is. De commissie voor dit verzoekschrift uit de Staten heeft voorgesteld dezen af te wijzen, „volle waardeering hebbende voor het werk van deze vereeniging”, op het wat antiek-liberale argument, dat geldelijke steun van overheidswege zal moeten beperkt worden „tot de historisch erkende gemeenten in Curaçao”.

Verleden jaar heb ik behandeld het bezwaar van de Staten tegen de wijze, waarop de regelen omtrent toelating en vestiging in Curaçao en uitzetting zouden tot stand komen. In de Staten generaal is deze zaak ook ter sprake gekomen. Nu heeft de gouverneur meegedeeld, dat een gelegenheid tot breder gedachtenwisseling tusschen bestuur en Staten zal gevonden worden.

De zaak van het notarissentarium, vastgesteld door het Hof van justitie is tot een oplossing gekomen. Er is een tarief voor den notaris „als zoodanig”, in 1872 vastgesteld, en nu heeft het Hof er een gemaakt voor den notaris „als . . . ?” zooals de notarissen in Nederland zelf maken. Aan het tarief van het Hof is nog wat gevijld. Alvorens ik nu overga tot de bespreking van de begrootingsbehandelingen in de Staten, zij mij een opmerking vergund.

Niet zonder voldoening — ook zonder post en propter te vereenzelvigen — mag ik een tweetal feiten meedeelen. Men leze na wat ik als kroniekschrijver neerschreef op bladz. 252/3 van den vorigen jaargang en op bladz. 62 van den loopenden jaargang en oordeele dan over Publicatieblad 1939 no. 148, waarin een aantal „verordeningen” in „landsverordeningen” zijn verbeterd, en de memorie van toelichting op ontwerp 56 van dit zittingsjaar, waarbij de verandering van „kolonie Curaçao” in „Curaçao” in *alle* wettelijke regelingen wordt teruggenomen.

Een in de vorige kroniek (blz. 352) meegedeelde fout in de afgekondigde begrooting Publicatieblad 1939 no. 21 werd door het bestuur hersteld. Optimisten zouden kunnen zeggen, dat reeds hiermee het bestaansrecht van ons tijdschrift is aangetoond.

Als we nu ook nog eens van die onpraktische klapper op het Publicatieblad konden afkomen.

(Slot volgt.)